

CONVORBIRI LITERARE

No. 4

București, 1 Aprilie 1901

Anul XXXV.

HOMER: ILIADA

CÎNTUL IV.

Zeii la Sfat lângă Zeus ședeau pre podele de aur,
Hebe slăvita la mijloc pășind îi cinstea cu nectarul.
Dinșii cu toți dup' olaltă gustau din potire de aur
Ochiul din cer ațintind spre 'ntinsa cetate din Troia.
Iată că Zeus pe loc încerca s'o întarte pe Hera 5
Și 'mbolditoare cuvinte rostind îi grăia pe de lături:
-- „Zinele, care-î tot stau de-ajutor lui Menelaū, sint două,
Hera cu hramul în Argos și-Alalkomenēis Athene,
Totuși, departe șezînd, se desfat' amîndouă privindu-l;
Numai cea blind-zîmbitoare Aphrodite pe-al său și-l păzește, 10
Veșnic în preajmă-î umblind ș'apăîndu-l de lezmele morții,
Chiar de curînd l-a ferit pe cînd fost-a pe pragul perii.
Izbînditor este totuș Menelaū, iubitul lui Ares.
Deci chibzumu-ne toți cum trebile-acestea urma-vor:
Orî de iznoavă stîrni-vom războiul și crîncena luptă, 15
Orî că noi pune-vom pace 'ntre ambe 'nvrăjbitele taberi.
Dacă ni-î lucrul din urmă pe voie și drag tuturoră,
Naște-se tot locuit' a 'mpăratului Priam cetate,
Iară Menelaū să-și iee 'napoi pe-Argēianca Helena.“
Zise, ci Hera și-Athene răspuns-au cu murmur de ciudă: 20
Deci lîng' olaltă de-au stat, numai rele gîndeau despre Troia.
Pallas tăcu și nimic nu mai zise, deși ea pe Zeus
S'a supărat și-a cuprîns'o o sălbatic de cruntă minie.

Hera, ea singură 'ndată zburci de necaz biruită:

— „Cefel de vorbă grăit-ai, Kronion, tu zeu prea cumplite, 25
Cum vrei să-mi faci făr' de rost și zădarnică munca-mă să-
mi fie,

Cum și atâtea trudiri cu sudori? Obositu mă-am cai,
Armii să strîng împotriva lui Priam și-odraslelor sale.
Fă precum ști, dar nici unul din zei n'o să-ți dee 'nvoire “
Mult oțeinindu-se Zeus, de nori strîngătorul, răspunse 30
— „Vai, tu haino! Ce rău într'atita făcutu-ți-aū Priam
Și cu-a lui Priam feciori, de-așa strașnic tu fierbi de 'ndîrjire
Ilion vrînd să-l doboi și să spulberi clădiri strălucite?
Chp de-ar fi numai să intri pe porțile 'naltelor ziduri
Și să-l inghiți tu pe Priam de crud și pe fiii lui Priam 35
Și pe Troieni ceilalți, doar atunci potoli-ți-ai turbarea!
Fă precum vrei, numai vezi mai pe urmă din astă gilceavă
Nu cumva sfada 'ntre noi amîndoi să ne fie mai mare.

Dar un cuvînt îți voi spune, și 'nseamnă-ți în mînte cuvîntul
Dacă din suflet și eū oarecînd năzui-voiū să năruū 40
Zidul cetății pe unde ți se-află bărbații prietenī,
Stavilī porniri să nu-mi pui, ci lasă-mă 'n furie slobod;
Datu-ți-am voie și eū doar, măcar că mī-e peste a mea voie
Dintre cetăți ce sub soare mai sint și sub cerul cu stele
De murtoii pămîntenī locuite, mai dragă din ele 45
Mie de-apururi mī-a fost a lui Iliion sfîntă cetate,
Priam precum și poporul în lănci-iscusitului Priam,
Căci pe altar nici odată lipsitu-mă-aū jertfa căzută,
Fumul și-al vinului paos, ursitele zeilor daruri “

Hera slăvita, cea cu-ochi de tau, la rindu-ī răspunse: 50
— „Treī pămîntene cetăți mī-s peste măsură de scumpe
Argos și Sparta la fel și Mykene cu largile uliți
Surpă-le-aceste, cînd fi-vor de tine cumva oropsite!
Nici înainte le sta-voiū și nici te-orū opri'n hotărîre;
Chîr de m'aș pune cu pizmă cîndva nelăsînd să le darimī, 55
N'oiū izbuti la nimic; tu-mi ești doar cu mult mai puternic
Totuși acum străduința nu i bine să-mi faci tu deșartă,
Pentru că zină-s și eū, și-apoi neamul cu-al tău mī i tot unul:

Kronos, istețul la duh, m'a născut și pe mine fiuntașă,
 Mare prin naștere sint și fiindcă mă chiamă soția' 60
 Marelui Zeus, căci tu 'mpăiațești peste zeii laolaltă.
 Hai ne supunem într' ast' ascultându-ne unul pe altul,
 Eū pe de-oparte pe tine, tu iarăș pe mine, și-urma-vor
 Nemuritorii ceialții. Decuvînt poruncește-i Athenei,
 Ca să pogoare pe cimpul troian, unde-i groaznică luptă, 65
 Și pe Tioieni ispitească-î să calce dintăi jurămintul,
 Vrajba să 'nceapă lovind în Acheii cei beți de izbindă."
 Zise; iar el, ziditorul de oameni și zeii, se supuse;
 Și-astfel Athenei pe loc îi rostește cuvinte arpate:
 — „Iute purcede și-aleargă spre oastea troiană și-achee 70
 Și pe Troieni ispitește-î să calce dintăi jurămintul,
 Vrajba să 'nceapă lovind în Acheii cei beți de izbindă."
 Zise, cu vorba 'ndemnînd-o pe Athene ce asta dorise;
 Zina pripîndu-se 'ndată porni de pe-olympice vîrfuri.
 Ca și o stea luminoasă ce fiul lui Kronos istețul 75
 Orî la vislași de corăbii trimite ca semn orî la taberi
 Maii de popoare — iar steaua revarsă mulțime de raze —
 Tocmai așa spre pămînt repezitu-s'a Pallas Athene
 Și răsărit-a prin armii. De spaîmă 'nlemniți staū Troieni,
 Domolitorii de cai, și Acheii cei mindri 'n pulpare. 80
 Și-astfel uitîndu-se-alături tot insul grăi cătie altul.
 — „Iarăși pe semne va 'ncepe războiul și crîncena luptă
 Saū doar că pace 'nceia-va 'ntre ambe 'nvrăjbitele taberi
 Zeus ce cîrmue purui războiul ivit între oameni."
 Astfel atuncea vorbi din Acheii și Tioieni fiecare 85
 Zina răzbind a Troienilor gloate, la fel în făptură
 Cu-a lui Antenor fecior Laodokos, vînjosul războinic,
 Caută s'afle pe Pandar, oșteanul asemeni cu zeii.
 Pe-a lui Jykaon viteazul și alesul fecior il găsește
 Printre puternice șiruri de oști apărate cu scuturi, 90
 Care-l urmaū de departe venind, dela riul Aisepos.
 Stîndu-î aproape, cuvinte-arpate-î vorbește zeita:
 — „Oare-asculta-mă-vei, Pandar, tu vrednic născut din Lykaon?
 Haide cutează și 'ndreaptă 'n Menelaū săgeata ce sboară!

Dela Troienî dobîndi veî curînd mulţumîre şî slavă 95
 Şî 'n deosebî dela Paris, fecioru 'mpăratului Priam,
 Care cu daruri măreţe 'nbia-te-va cit mai degrabă,
 Dacă vedea-l-va pe cel din Atieus născut, pe Menelaū,
 Mort de săgeată-ţi şî pus ca să ardă pe rugul cel jalnic
 Hai dar acum în slăvitul Menelaū ţinteşte cu arcul, 100
 După ce jurui lui Phebos vestitul arcaş, Lycianul,
 Jertfă de miei timpurî, hecatombă nespuse de frumoasă,
 Dacă 'napoi te-ai întoarce 'n Zeleia, cetatea cea sfîntă."
 Zise zeîta, şî Pandar se'nduplecă 'n mintea-î nebună.
 Grabnic apucă frumos-poleitul său arc cel din coarne 105
 De căprior săltăreţ, pe care, eşînd de sub stîncă,
 L a nemerit oarecînd şî la piept cu săgeata l-atinse
 El în cărare-î pîndînd, şî tîntîtu-l-a 'ndată pe stîncă.
 Coarnele lui răsărite din creştet de şaisprece palme
 Poleitorul cel meşter frumos potrivit le-a 'n urmă, 110
 Şî netezîndu-le 'n totul, adause clenciul de aur.
 Arcul acesta-l distînde şî bine mi-l sprijînă Pandar
 Jos povîrnîndu-l; firtaţi săi bunî îi ţîn scutul 'nainte,
 Grijă purtînd să nu sară pe dînsul vitejîi protivnicî,
 Fără ca 'ntăi să l ochiască pe-oşteauul războinic Menelaū. 115
 Tolba-î apoi deschizînd-o, smunceşte degrabă săgeata
 Cea 'ntraripată şî nouă, de negre durerî dătătoare;
 Şî potriveşte de sîng veninoasa-î săgeată pe coardă
 Şî juueşte lui Phebos vestitul arcaş, Lyciaul,
 Jertfă de miei timpurî, hecatombă nespuse de frumoasă, 120
 Dacă 'napoi se va 'ntoarce 'n Zeleia, cetatea cea sfîntă.
 Trage de-odată-apucînd creştătura şî vina de taur;
 Coarda de sîn o apropie, fierul de arc; şî cînd arcul
 Mare, rotat, îl distînde, iăsun' atunci cornul, şî 'ndată
 Sbirnie coarda vîrtos şî răsare-ascuţita-î săgeată 125
 Dornică 'n pripă-î fiind să sboare 'n mulţimea vrăjmaşă.
 Dar, o Menelaū, nici-cum nu te uîtă prea-mult-fericîţîi
 Zei fără moarte, căci iată prădalnica fat' a lui Zeus,
 Care se pune 'nainte-ţi şî-abate săgeata-î amară.
 Ea dela trupu-î aşa fel o 'nlătură, tocmai cum mama 130

Dela copilul ei blind-adormit depărtează o muscă.
 Și-astfel ea 'ndreaptă săgeata pe unde cu copce de aur
 Briul se 'nchee și platoșa 'n două sub el se 'mpieună,
 La 'ncheetura de briu răzbătu și prin mult măestrta
 Platoș' adinc ea pătrunse, și paznicul pfeii, colanul, 135
 Care pe dînsul feiea mai virtos ocrotîndu-l de sulițî,
 El și pe acela-l străpunse cu virful săgeții lovîndu-l;
 Decî a bărbatului pfele de-abia pe deasupra rînit-a,
 Repede prinse din rană să-î șirue singele negru.
 Cum e vopsit de-o femeie din neamul meonic său caric 140
 Fildeșu 'n purpur, găteală ce poartă pe falcî telegarii;
 Ei e păstrat în cămară, dar mulți călăreți îi duc jîndul,
 Căci de 'mpărați chiar e vrednic odorul ce s'ă deopotrivă
 Roșbului mindră podoabă și fală doar celui ce-l mină,
 Astfel cu singe vopsite țî-aū fost, o Menelaū, și ție 145
 Bine-crescutele-ți șolduri și glezne și pulpele tale.
 Stete de spaîmă cuprîns al bărbaților craiū Agamemnon,
 Singele-î negru vîzînd cum se scurge șiuoaie din rană;
 Stete de spaîmă cuprîns și Menelaū, iubitul lui Ares;
 Daiă și nodul săgeții zărînd și cîrligele afară. 150
 Prinse din nou băibăție și inimă 'n pieptu-î viteazul.
 Totuși din greū suspînînd prea puternicul Domn Agamemnon
 Mina i-o strîns și 'u plînsu-î urmat de tovarășî el zise:
 — „Oare spie moarte-ți, iubitul meu frate, făcuî legătura
 Și te puseî cu Troieni să lupți înainte-ne singur? 155
 Căci te lovîră vrăjmașî și sfînta credință călcară!
 Nu e zădarnic juratul cuvînt și al mîeilor singe,
 Strînsul de mîni și 'nchinătele vinuri, chezașî credinței.
 Dacă de aceasta pe loc nu-și răzbună 'mpăratul olympic,
 Dar pedepsi-î-va pe urmă și scump vor plăti-o Troieni, 160
 Capul lor înșî perzînd și muerle lor și feciorî!
 Știu doar un lucru ce puuri mî-l spune și pieptul și mîntea
 Viemea sosî va curînd, cînd Troia cea sfîntă peî-va,
 Priam el însuși și neamul în-lăncî-iscusitului Priam.
 Zeus, născutul din Kronos, înaltul stăpîn din văzduhuri, 165
 Însuși atunce-a clăti-va 'mpotrîvă-le scutul năpraznic

De astă 'nșelare 'ndirjit, și-a veni fără greș răzbunarea-î.
 Dar, o Menelaū, durerea nespūsă-mî va fi dela tine,
 Dacă muri-vei acum și 'mplini-ți vei ursita vieții.
 Plin de rușine 'n bogatele plauii din Argos sosi-voiu, 170
 Căci în curînd de-a lor țară cu drag aminti-și vor Acheii
 Și pe-Aigeianca Helena spre slava lui Priam și-a Troiei
 Vom părăsi-o, iar oasele trupului tău putrezi-vor
 Pe-astă cîmpie zăcînd, măcar că 'n deșert ne-a fost lucrul.
 Ci din semeții Troieni oarecine săuînd pe mormîntul 175
 Cel ridicat lui Menelaū slăvitul, așa fel grăi-va
 — „Fie ca tot deopotrivă să-și veise-Agamemnon mînia,
 Tot ca și-acum cînd zădarnic și-aduse-ale-Acheilor armii,
 Drumul făcutu și-a 'ntors aducîndu-și în țara-î străbună
 Goale corăbii și 'n urmă-î lăsînd pe viteazul Menelaū 180
 Asta va zice, și-atuncea pămîntul cel larg să mă 'nghită!“
 Ci 'nsuflețindu l cu vorba, răspunse bălanul Menelaū.
 — „Te 'mbărbătează și nu băga fîcă 'n poporul achaic!
 Nu mă străpunse de moarte săgeat' ascuțită, căci briul
 Cel schpitor mă păzi dintru 'ntăi și 'mpreună cu dînsul 185
 Zaua 'ndoită subt el și colanul, lucratul de fauri.“
 Craiul Atride Agamemnon așa-'ntîmpinat a zicîndu-î.
 — „Dare-ar norocul într'astfel să fie, o scumpe Menelaū!
 Vracul de rană 'ngriji-va curînd și deasupra-î va pune
 Leacuri alese ce-alină deplin suferințele-amare.“ 190
 Zise, și 'ndată pe falnicul crainic Talthybiū il strigă:
 — „Dute, Talthybie, grabnic și'mbie l încoa pe Machaon,
 Lecutorul cel vrednic și bun, odrăslit din Asklepiū;
 El de-al Acheilor craiū, de viteazul Menelaū să vadă,
 Căci cu săgeata-l ajunsē un meșter arcaș din poporul 195
 Lycic aū troic, spre multa sa fală și multa ne jale.“
 Zise, iar crainicul spus' auzîndu-î, voios se supuse:
 Repede meige prin oastea de Achei cei cu zale de-aramă,
 Umblă cătînd pe viteazul Machaon, pe care-l zărește
 Printre puternice șiruri de oșii înarmate cu scuturi, 200
 Carel urmaia din Trıka, din țara de cai pășunată.
 Stîndu-î apioape, cuvînte-aiupate grăi lui Machaon.

— „Asklepiade tu hai, căci te chîam' Agamemnon stăpînul,
 Tu de al Achelor crai să 'ngrijești, de viteazul Menelaū;
 Căci l-a rînit săgetîndu-l un meșter arcaș din poporul 205
 Lycic orî troic, spre multa sa fală și multa-ne jale.“
 Zise, iar inima 'n pieptu-î sărit' a 'n fiorî lui Machaon,
 Și-ambii mulțimea răzbură pîn largile taberi ahee
 Cînd au sosit unde fost-a Menelaū, iănitul războinic —
 Căruia 'n preajmă cu toți laolaltă bărbații de frunte 210
 Roată s'au strins, iar în mijlocul lor ca un zeu sta Menelaū —
 Din cheutori dela briu îi smuncește săgeata Machaon,
 Rupe ascuțitele-î cîngi, cînd o trage cu mîna-î din rană,
 Briul cel mult măestrit îl deschee și 'ndată desprinde
 Zaua 'ndoită sub el și colanul, lucratul de faurî 215
 Locul apoi nemerînd unde cruda săgeată-l ajunsese,
 Singele-î stoarse și puse ca meșter tot leacurî ușoare,
 Tatălui său cu prunță cîndva hărăzite de Cheiron.
 Tocmai cînd ei se 'ngrijeau de virtosul în strigăt Menelaū,
 Iată 'mpotriva soseau păvezate-ale Troiei șiragurî; 220
 Arme apucau de iznoavă Danaî setoși de bătae.
 N'ai fi văzut piroînd pe zeescul viteaz Agamemnon,
 Nici îndosit de 'ngrozire și nici pregetînd a se bate,
 Ci nezăbavnîc zorînd spre războiful cel darnic de slavă
 Decî teleganî și-î lasă și caru 'mpistritul cu-aramă, 225
 Sforăe roîbii deoparte strunîndu-î sub friu slujitorul
 Zis Evrymedon, a lui Ptolemaios fecior, Peirades.
 Lui dinadîns poruncit-a să-î poarte pe-aproape de dinsul,
 Dacă, pe-oștenii cei mulți rîndînd, obosi-l-va tiudirea
 Craiul atuncea colîndă pe jos a bărbaților rîndurî, 230
 Și pe Danaî cei cu roîbii sirepi, care-î vede cu rîvnă,
 Stîndu-le-aproape, cu vorba virtos îi îndeamnă și zice:
 — „Nu mai slăbiți, o Argii, în năvalnica voastră țarie!
 N'o să-î ajute Părintele Zeus pe cei care 'nșală.
 Vulturî minca-vor din trupul cel tînăr al însuși acelor 235
 Care greșiră dintăi și jurata credință calcară;
 Iar pe nevestele lor dimpreună cu pruncii lor fragezi
 Noi, cînd lua-vom cetatea, 'i vom duce cu noi în coiăbii“

Însă, pe care-î vedea părăsind vâlmășagul cel gloaznic,
 Mult îi muștra cu minie, iăstindu-se acest-fel la dinșii: 240
 — „Nu vi î rușine, Argii, voi nemernici, voi bunî doar de arcuri?
 Ce-ați stătat oare de teamă 'ndosiți ca și puii de ciute,
 Care-ostenind după mult' alergare pe 'ntinsa cîmpie
 Staū mărmuiți și cu totul înti' inșii sleiți de putere?
 Încremenirăți întocmai și voi de nu stați de bătae? 245
 Ori așteptați mai aproape să vie Trofeni, pe prundul
 Mării cărunte, la vasele noastre frumos zugrăvite,
 Ca să vedeți dacă mina î spre pază vă 'ntinde Kronion?“
 Astfel atunci împăratul colind' a bărbaților rindurî,
 Și la Cretanî apoi merge prin mijlocul trimței de armii. 250
 Dinșii sub apușul Idomeneus se găteau de'ncleștare;
 Idomeneus stă 'n șirul dintăi ca mistrețu 'n virtute,
 Iar Meriones îndeamn' a 'nglotirii șiragurî din urmă.
 Vesel privit-a la dinșii puternicul craiū Agamemnon
 Și-astfel îndată blajin el vorbi căpeteniei cretane: 255
 — „Dintre Danaî cu roibiî sirepî mai presus doar pe tine,
 Idomeneus, te țin în războaie și 'n trebî de tot felul,
 Cum și la mese, la care fiuntașii din tabăr' argie
 Toarnă spre cinste și-amestecă vinul cel negru 'n ulcioare
 Însă pecînd ceilalți din pletoșii Achei își beaū partea 260
 După măsură, de-apururea plin îți stă ție paharul,
 Tot ca și mie, gustînd din pahar după cum ți-î plăcerea.
 Hai dar la luptă și arată-te 'ntocmai cum fost-ai 'nainte!“
 Capul Cretanilor, Idomeneus, la rîndu î răspunse:
 — „Fi-ți-voiū, Atride, cu totulū-tot credinciosul tovarăș, 265
 Tocmai precum jurusem întăi și-mî dădusem cuvîntul.
 Dar pe ceilalți din pletoșii Achei întetește-î cu graiul,
 Lupta să 'ncingem curînd, căci Trofeni aū rupt legătura.
 Nu le iămîne de-acum fără numai amarul și moartea,
 Pentrucă ei cei dintăi aū greșit și-aū călcat jurămîntul “ 270
 Astfel a zis, iar Atide voios a pășit mai departe.
 Merge spre Aias cei doi și stiăbate mulțimea de armii;
 Staū ei gătiți de 'ncleștare și-urmați de un nor de pedestri.
 Cum de pe 'nalt foșor cînd zărește căprarul un nour

Dus de-a lui Zèphyros volburii și 'ntins peste apele mării. 275
 Și'n depărtare fiind decît smoala își-s'arată mai negru,
 Peste noianuri plutind și 'n sinu-i purtînd vijeha;
 Tremură dînsul și turma-i degrabă sub peșteri o mină —
 Astfel alături cu Aias cei doi în războiul cel crincen
 Dese pășiau a vitejilor rinduri, odrasle-a lui Zeus, 280
 Umbre mișcate, sburîndu-și în aer și sulii și scuturi.
 Vesel privit-a la dînsii al oștilor craiū Agamemnon
 Și-amîndurora cu glas arpatele vorbe grăit-a ·
 — „Aias cei doi căpitanii peste-Argii cei cu zale de-aramă,
 Vouă, socot, nici decum nu vă trebuie 'ndemn și poruncă; 285
 Singuri deajuns îl silți băibitește să lupte poporul
 Dare-ar Părintele Zeus și-Athene și Phebos Apollon
 Astfel de inimă 'n pîepturi să aibă cu toți în bătae!
 Numai decît prăbuși-s-ar a craiului Priam cetate,
 Lesne călcată fiind și prădată de brațele noastre “ 290
 Astfel a zis părăsindu-i apoi s'a pornit cătră alții;
 Și'a 'ntîmpinat el pe meșterul vorbeii, pe Nestor din Pylos,
 Care stolește tovarăși de arme și-i mină la luptă.
 Află-se'n preajmă-i Pelagon cel mare și Chromiū și-Alastor,
 Haimon așijderea, craiul, și Bias, păstor de popoaie. 295
 Nestor așază dintăi călăreții cu cai și cu cară
 Și dinapoia lor pune pedestri și mulți și puternici,
 Zid de tărie 'n războiū; pe cei slabi îi împinge la mijloc,
 Ca să se bată de silă, nevrînd să se bată cu voie.
 El rînduește dintăi călăreților, povățuindu-i 300
 Caii să 'nfrîne la mers, nelăsîndu-i prin gloate de-avalma:
 — „Nime 'ncrezut în vîtute-i din cei știutori călăriei
 Singur s'alerge 'nainte vroind să dea pîept cu Troienii,
 Nici să se deie 'ndărăt, căci fi-veți în cleștet mai șubrezi.
 Cel ce'n teleagă-i fiind viăjmașele cară 'ntilnește, 305
 Lancea să 'ntîndă lovînd, căci asta pîește mai bine.
 Numai într'astfel bătrînii dărmau și orașe și ziduri,
 Gîndul și inim' aceasta deapauri avîndu-le 'n pîepturi “
 Astfel îndeamnă bătrînul, de mult încercatul în arme
 Vesel privi și la dînsul al oștilor craiū Agamemnon, 310

Și cuvîntat-a cu glas aripatele voibe rostîndu-î:

— „Fie, bătrîne, ca 'ntocmai cum inima 'n pîept mî te-ajută,
Tot așa mult să te-ajute genunchii, ne'nfrînt să stai pururi!
Dar, ca pe toți, bătrîneța te-apasă. Ce bine ar fi totuși
Altul să aib' a ta vîrstă și tu din flăcăi să faci parte!“ 315
Dar călărețul Geremios Nestor la rîndu-î răspunse:

— „Vrere-aș virtos, o Atride, și eă să fiu azi tot același,
Tocmai ca 'n vremea pecînd rîpusei p'Erevthalî viteazul
Însă la oameni nu toate 'mpreună le deteră zeii
Tînăr eram eă pe-atunci, dar acum bătrîneța m'ajunse; 320
Totuși voi sta 'ntre oștenii călări îndemîndu-î la luptă
Tot cu porunci și cu sfaturi, căci asta e dat bătrîneții.
Lănci mînu-vor băibații mai tineri, cîți doai decît mine
Sînt și de arme mai bunî și se bizue 'n tiupul cel tare.“
Astfel a zis, iar Atride voios a pășit mai departe. 325

Pe-a lui Peteos fecior Menestheus, de cai bolditorul,
El l-a găsit cu-Atheneii cei vrednici în valma bătăii
Craiul sfîtos Odysseus, ce-aproape î stătea, și 'mprejuru-î
A Kephallenilor rînduri stăteaă neslăbite 'n putere.
Oștile lor nicîdecum n'auziseră larma 'nceștării, 330
Pentru'abia s'au pornit îmbulzîndu-se 'n gloate Troieni
Domolitori de cai, și Acheii; iar dinșii stătură
Tot așteptînd vre-un șurag din Acheii doar va trece 'nainte
Dînd cu navală 'n Troieni ca să 'nceapă dintăi vîlmășagul.
Craiul Atride-Agamemnon vîzîndu-î, s'apucă să-î certe 335
Și-astfel atuncea iăstît le grăește aripate cuvinte:

— „Tu, din Peteos născute, din craiul purcesul din Zeus!
Neîntrecute și tu 'n vicleșugul cel iău, tu cel lacom!
Ce-ați stătut oare de spaîmă 'ndosiți și-adăstați voi pe alții?
Amînduror vî se cade să mergeți în capul oștirii, 340
La 'nceaiările-aprinse amîndoi să răspundeți tot una.
Voi doar de mine sinteți mai degrabă poftiți la ospețe,
Celor mai mai de se 'ntîmplă vre-un praznic să dăm noi Acheii,
Cînd și din fiptele cărnurii vî-î drag să gustați și din cupe
Vin că și mîerea de dulce să beți amîndoi după vrere. 345
Totuși acuma voios v'ați uita, de v'ar trece 'nainte

Zece șiragui de-Achei, spre-a se bate cu-arama cea cruntă “
Dar din sprincene 'ncrețind, Odysseus sfătosul răspunde.

— „Ce fel de grai ți-a eșit din rost, o Atride-Agamemnon?
Zici că nu stăm de bătae? Dar cind ne-om lovi cu Troienii 350
Ceî stăunători de sîrepî, și-om aprinde războiul cel cîncen,
Dacă tu asta poștești și-ți pasă 'ntr'atita, vedea-vei
Pe-a lui Telëmachos tată 'ncleștat pîn șiragul din frunte
Cu călăreții Troieni, ci 'n vînt ți-i acuma cuvîntul!”

Zise; dar vorba-i cu zimbet întîmpină craiul Atride, 355
Dacă l văzu că se 'ncruntă, și-acest fel întoarse vorbirea:

— „Os din Laerte, mărițe și mult iscusite Odysseus!
Nici cu prisos nu te mustru și nici te silesc cu porunca.
Știu doar ce inima-ți cugetă 'n pîepturi: tu ai pentru mine
Gîndui prielnice numai, și una sîntem în părere. 360

Ha! dar ' căci rău de grai-am cumva, mai pe urmă căta-vom
Răul să-l dregem, ci dare-ai în vînt să-l împrăștie zeii!”

Zise, și-apoi părăsindu-i pe-aceștia porni-a spre alții;
Și pe Tydide-l găsește, pe craiul viteaz Diomedes,
Care stetea pîntre roibi și la tîanic durata-i telegă, 365
Lîngă tovarășul Sthenel, pe care l născu Kapaneus.

Cum îl și vede-Agamemnon puternicul, cum îl și ceartă,
Și-astfel cu stîgăt răstît aripate cuvinte-i rostește:

— „Tu cel născut din voinicul, de cai strunătorul Tydeus!
Ce stai de spaimă 'ndosit și te uiți pînditor pîntre rînduri? 370

Nu eia drag lui Tydeus așa să se pitule 'n luptă,
Ci să păsească 'nainte-a lor săi și să bată pe dușmani;
Spun ciți la lucru-l văzură, eū nu-l întilni pe Tydeus

Nici il văzui, dar poveste-i c'a fost mai bărbat decît alții
Făr' de războiū oarecînd a venit în Mykene ca oaspe 375

Cu Polynike zeescul, să strîngă 'narmate popoare,
Căci se oștiră 'mpotriva sfințitelor ziduri a Thebei
Mult se rugau să le dee tovarășii vestiți în războaie;

Ceî din Mykene vroiau să-î asculte 'mplînindu-le voea,
Dar îi întoarse Kronion vîdînd neprielnice semne. 380

Deci din Mykene s'au dus și-apucat-au nainte cărarea

Până ce-ajuns-au pe Asop, minosul în stuhuri și 'n iarbă,

Când pe Tydeus ca sol de iznoavă-l trimiser' Achei;
 Dinsul se duse și dete de mulți nepoți ai lui Kadmos 385
 Când s'ospătau în palatul vinjosului craiu Eteokles;
 Unde, măcar că strein și prin mulți Kadmei a fost singui,
 Nu se mai teme Tydeus, voinicul de cai stănătorul,
 Ba și la luptă de 'ntrecere-i chiamă și birue 'n totul
 Lesne pe toți; într'atita i-a fost ajutorul Athenei. 390
 Dar oțerindu-se atuncea Kadmei, de cai bolditorii,
 Puseră iute la pîndă, cînd fu să se 'ntoarcă Tydeus,
 Ceată de tineri cincizeci cu doi oameni în fiunte, și-anume
 Maion feciorul lui Haimon, bărbat deopotrivă cu zeii,
 Și-a lui Antophon fecior Polyphontes cel dat în războaie 395
 Dar hotărit-a Tydeus și acestor nevierdnică soartă,
 Căci îi răpuse pe toți, doar pe unul lăsînd să se 'ntoaine,
 Numai pe Maion îl cruț'ascultînd de-ale zeilor semne.
 Astfel Aitolul Tydeus a fost, dar feciorul său astăzi
 Este mai slab decît el prin bătaii și la vorbă mai tare." 400
 Zise, dar nu mai răspunse nimic Diomedes viteazul
 Vrînd să cinstească mustrarea 'mpăratului vrednic de cinste;
 Dar cel născut din slăvitul bărbat Kapaneus răspunse:
 — „Nu mai minți tu, Atride, cînd știi să grăești adevărul!
 Noi ne fâlm doar că sîntem cu mult mai viteji ca părinții. 405
 Noi cucerim-am al Thebei oraș cel cu porțile șapte,
 Chiar de minat am noi od mai puțin sub puternice ziduri,
 Povățuiți de-ale zeilor semne, ajutați și de Zeus
 Dar de perit-ați aceia, perit-ați de-a lor semeție.
 Decî dar pe-ai noștri părinți nu-i mai pune 'ntr'asemenea
 cinste. 410
 Ci din sprîncene 'ncrețînd i-a grăit Diomedes viteazul.
 — „Taci tu, fîtate, și pleacă-ți urechea la vorbele mele;
 Nici nu mă supăr acum pe Agamemnon, păstor de popoare,
 Că 'nsuflește la luptă pe Achei, cei cu mindii pulpare;
 Căci doar a lui va fi slava, de-ar fi să derapene-Acheii 415
 Oastea troiană și Ihon sfîntul cu arma să-l îee;
 Mare și jalea-i va fi, dacă 'n luptă perii-vor Acheii.
 Hai dai acum să gîndim la năvalnica noastră virtute."

Zise, și sare din car la pământ înarmatul războinic ;
 Zornăe groaznic arama lovită pe pieptu-î, cînd craul 420
 S'a repezit, cit și cel mai bărbat ar fi prins de cutremur
 Tocmai cum valuri din mări pe virtos-vuetoarele țarmuri
 Valmeș și des se izbesc răscolite sub Zephyros vintul ;
 Ele dintăi se 'ntăresc în adîncuri și apoi cu putere
 Gem cînd se sfarmă pe prund și se 'nvîrfue, nalte la maluri 425 ;
 Încovoiate 'mprejur, și 'mproască săratele spume ;
 Tot așa dese, 'mbulzite pornesc a Danailor stoluri
 Tare grăbit spre bătae, și 'ndeamnă pe-ai lor fiecare
 Din căpeteni, și toți în tăcere pășesc, cit ai crede
 Cumcă nespusa mulțime cu rost amuțit îi urmează. 430
 Molcom tăcuți și cu team' ascultînd de-ale lor căpeteni,
 Toți se tot mișcă cu arme pestrițe și mult lucitoare.
 Tocmai ca 'n țarcul durat de oïeul, bogatul în turme,
 Mule multe de oï, pecînd laptele alb li se mulge,
 Behăe 'ntr'una din țarc auzînd ale mîeilor glasuri ; 435
 Chiotă 'ntr'astfel atunci și Troïeni prin largile taberi,
 Nu deopotrivă cu toții în larmă și 'n gîașuri asemeni,
 Ci mestecate sînt feluri de limbă și băbați de tot felul ;
 Ares pe unî stirnește și Pallas Athene pe alți,
 Spaîma și Groaza și Vrajba cea pururi cu inim' aprinsă, 440
 Care-î tovarășă scumpă și soră lui Ares cel crîncen.
 Dintru 'nceput ea răsare puțină, pe urmă tot crește
 Până ce și razimă capul de cer și pășește pe țarnă.
 Dinsa 'ntr'acestea prin glcate se poartă și 'n mijloc sădește
 Ceartă la fel întie toți și sporește-al bărbatilor vaer 445
 • Dacă 'mpotrivă pășînd se 'ntîlniră 'nvrăjbitele taberi,
 Paveze atunci se izbîră și lănci și puteri de războinicî .
 Tari în veșmînte de aramă, și atunci pîntecoasele scuturi
 S'apropriară 'ntre sine și 'n vuet prelung se ciocniră
 Gemete-au fost laolaltă și chiot de fală 'ntre mulți 450
 Oamenî ce mor și omoaiă, și singele scaldă pămîntul
 Cum se tot scurg de pe munte și voînice riuri la vale
 Și 'n curmătură puhoiul de ape și-l varsă 'n amestec,
 Ele din mări obîrșii se reped în rîpoasele-adîncuri

Cit a lor clocot departe pe mûnți il aude păstorul ; 455
 Astfel era 'n vâlmășaguri și urletul lor și 'ngrozirea.
 Iat' Antilochos întâi a răpus pe Troianul războinic,
 Pe-a lui Thalysiū fecior Echepolos, oșteanul din frunte ;
 Coiful în creasta din părul de cal nemeritu-î-a 'ntăiul
 Și cu-ascuțișul arămei lovitula 'n tîmplă, răzbindu-î 460
 Oșul din frunte ; pe ochi i s'așterne de veci întunerec ;
 Decî ca și turnul de 'nalt el se prăbușă 'n crincena luptă
 Ci de picior il apucă repezit Elephenor,
 Craiul născut din Chalkodon, fiuntașul Abanților aprigi ;
 Din al săgeților toiū mîl tiraște dorînd să l despoaie 465
 Cit mai în pripă de arme, dai scurtă î-a fost năzuința.
 Căci inimosul Agenor văzînd cum tiraște pe mortul,
 Sulița 'n coastă î-o 'mplintă cînd pleacă-se-acela lăsîndu-și
 Coastele 'n vază sub scut, și tiupul î-l fînge cu lancea ;
 Sufletu-î astfel s'a dus, iar asupra-î se 'ncinse grozavă 470
 Luptă 'ntre Achei și Troieni, și ca haite de lupi, laolaltă
 S'au năpustit, și sălbateci bărbat pe bărbat se sfășie
 Aias apoi cel născut din Telamon strivi p'Anthemides,
 Pe Simoeisiū, un verde flăcău, carecînd a sa mamă
 Se scobori de pe Ida și lingă Simois pe maluri 475
 Zilele-î dete, cînd oile-a fost cu părinții să-și vadă
 De asta-l chema Simoeisiū El n'a mai putut să-și plătească
 Giuța ce dragii părinți îi purtară, căci scuit î-a fost veacul,
 Bîietul fiind secerat de lancea viteazului Aias,
 Care prin piept îl lovi dintru 'ntăi, la gurguul din dreapta, 480
 Dincolo virful de-aramă î-ajunse, trecîndu-î prin umăr,
 Și prăvăltu-s'a 'n colb flacăul întocmai ca plopul,
 Care pe umedul șes a crescut lingă iazul cel mare,
 Netez fiind la tulpină și numai la creștet cu ramuri,
 Însă rotarul cu fer schipitor îl retează și-l surpă 485
 Vrînd să-l îndoafe făcîndul obezi pentiu dalba-î telegă ;
 Plopul pe-al ifului mal răsturnat veștejîndu-se zace
 Pe Simoeisiū, vlăstar din Anthemiu, tot astfel îl culcă
 Aias, pucesul din Zeus ; dar Antiphos, mîndru 'nzelatul
 Fiū al lui Priam, ochîndu-l cu-o lance-ascuțită prin gloate, 490

Nu-l nemeri, dar în locu îi prin vintre lovit a pe Leukos,
 Bunul tovarăș a lui Odysseu, pe cind leșu-l tiraște;
 El se răstoarnă pe dînsul și stîrvul îi scapă din mînă.
 Mult de-a sa moarte Odysseu 'ntr'aceea se minie 'n suflet,
 Merge prin șirul dintăi strălucind în veșmînt de aramă, 495
 Și-apropundu-se foarte și bine chitînd împrejuru-î,
 Lucia-î lance zvîrlî; și 'napoi se dădură Troienii
 Cum a svîrlit-o, cî n'a fost în gol a viteazului țîntă;
 Căci nemeri 'n Demokoon, copilul din florî a lui Priam,
 Cel ce veni din Abydos, din țara sirepelor îepe. 500
 Mult dar măhnit de tovarăș, în tîmplă Odysseu l-atinse
 Pe Demokoon, și 'n tîmpla cealaltă trecut-a răzbindu-l
 Virful de-aramă, și noapte de veci peste ochi l s'așterne,
 Cade bufînd, iar asupra-î lung zornet de arme răsună
 Decî se izbîră 'napoi cei din frunte și falnicul Hector; 505
 Deteră chiot Argui și morții smunciră spre dinșii
 Și 'naintară virtos Dar pîzma-l cuprinse pe-Apollon,
 Dacă din Pergam văzu, și Troienilor strigă zornîdu-î:
 — „Dați cu năvală voi, apîngi călări, și 'n încaerul vosti
 Nu mai fugiți de Argui, că nici fei nu li-î pîlea, nici
 pîtră, 510
 Ca 'n lovitunile voastre să rabde tăioasele arămuî;
 Nici se mai bate-Achilleus născutul din Thetis pletoasa,
 El își tot mistue lîngă corăbiî amarul mîniei.“
 Zise de sus, din cetate, năprasnicul Phebos Apollon.
 Cea mai slăvită din zei Trifogema, fata lui Zeus, 515
 Merge și 'ndeamnă pe Achei unde î vede slăbind în bătae.
 Pe-Amarynkeides Dioreș atuncî demolitu-l-a soaita,
 Căci pe la glezne, la pulpa cea dreaptă de moarte-l ajunsese
 C'un bolovan colțuros feciorul lui Imbrasos Peirus,
 Cel care 'n fruntea băibaților Thraci coborise din Ainos; 520
 Iar nemiloasa de pîtră cu totul îi rupse amîndouă
 Vinele și-osul, și 'n țărnă căzut-a pe spate Dioreș
 Brațele sale tînzînd amîndouă spre dragii tovarășî,
 Cînd și-a dat duhul; cî Peirus, în urma loviri, s'azvirle
 Și-l nemerește cu sulța 'n pîntec, din care se varsă 525

Jos măruntaele-î toate, și noapte pe ochi 1 s'așterne.
 Thoas Aitolul atuncea prin pîept pe năvalnicul Peirus
 Peste gurguiū l-a lovit, și-arama-î străpunse plămîni
 Și-apropîndu se Thoas de dînsul, puternica-î lance
 Smulse din pîeptu-î și trase tăiosul său paloș, cu care 530
 Tocmai la mijloc izbîndu-l în pîntec îi curmă suflarea,
 Însă el nu-l mai despoaie de arme, căci soșii lui Peirus,
 Thracii moțați, l-inconjoară cu lungile sulii în mină ;
 Și-orîcît e dînsul de trupeș și plin de virtute și falnic,
 Tot îl resping ; iară el se izbește 'ndărăt cu putere. 535
 Astfel în pulbere-atuncî staū lungiți amîndoi ling' olaltă,
 Domnul Epeilor celor cu haîna de-aramă și Domnul
 Thracilor celor moțați ; și pe-alături mulțime periră.
 N'ar fi 'ndrăznit nici un om să defaîme-al lor lucru războinic,
 Dacă cu totul de arc neatins și de vîrful de sulii 540
 Lupta la mijloc ar fi străbătut-o, de Pallas Athene
 Dus el de mină fiind și ferit de-a săgeților ploaie ;
 Căci o grămadă de-Achei și Troieni aū căzut cu de-a-valma
 Doar într'o zi, și prin țarnă pe spate zăceaū ling' olaltă.

G. Murnu.